

Drie nieuwe regisseurs presenteren hun coachingstraject

## TALENTONTWIKKELING OP MAAT

Kunstfactor, het landelijke sectorinstituut voor amateurkunst, geeft getalenteerde theatermakers de kans om zich met de hulp van professionele begeleiding verder te ontwikkelen op een specifiek, zelfgekozen vlak. Deze coachingstrajecten inspireren de theatermakers om hun grenzen te verleggen. Ook in Groningen maken drie theatermakers gebruik van de één-op-één coaching door professionele theatermakers: Annemiek Dijkstra, Pauline Kamerman en Hannah de Vries verzorgden op zaterdag 24 april een presentatie over het traject dat zij met hun coach aflegden.

Pauline Kamerman bijt het spits af tijdens de reeks presentaties. In haar leerproces staat tekstontwikkeling centraal. Haar onderzoeksvraag luidt: “Hoe kom ik vanuit gerichte improvisatieopdrachten tot een goede theatertekst?” De coach die haar helpt bij het zoeken naar een antwoord is Anouk Saleming. In 1999 studeerde zij af als Docent Drama aan de Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem. In 2003 rondde ze vervolgens de opleiding Dramaschrijven af aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Met die kennis op zak kan Anouk Pauline goed bijstaan in haar ontwikkeling op het gebied van tekstschrijven. Pauline is medeoprichtster van Jeugdtheaterschool Wonderboom, een school die in 2000 in het leven is geroepen om de theateractiviteiten voor kinderen en jongeren in Noord-Groningen te bevorderen. Wonderboom gaat uit van het kind. Pauline vindt het dan ook belangrijk om de fantasie en verbeeldingskracht van kinderen te stimuleren. Anouk wijst haar erop dat Pauline haar cursisten teveel vastzet in een opdracht. Een improvisatieopdracht is het leukst als je niet teveel invult voor de kinderen. Pauline moet de kinderen vrijer durven laten en toch een duidelijk omliggende opdracht formuleren. Daarin ligt haar eerste uitdaging. Om de jonge cursisten te inspireren, neemt Pauline hen mee naar een Middeleeuws kerkje. De kinderen geven aan wat hen opvalt als ze in de kerk rondlopen. De verkenning van de kerk levert hele andere dingen op dan verwacht; de kinderen wijzen objecten aan die helemaal niet direct met de kerk en het Christelijke geloof te maken hebben. Pauline tovert de kerk in haar improvisatieopdracht om tot schip, een schip dat in noodweer terecht komt en op de datumgrens ligt. Het is aan de jongere cursisten om het verhaal eromheen te verzinnen, zonder de kaders die Pauline aanvankelijk had aangegeven. Dat leidt al snel tot een origineel verhaal. Maar hoe zet je dat om naar een goede theatertekst?

Om de verhalen van jongeren om te zetten naar theater is ook de omschrijving van de gebeurtenissen en woordkeuze van groot belang. Dat is het tweede punt dat tijdens Paulines coachingstraject centraal staat. Anouk geeft Pauline feedback op het niveau van de scène, op het niveau van de dramaturgie en op het niveau van de taal. Het valt Anouk op dat Pauline altijd afgeronde scènes schrijft, die precies te behandelen zijn binnen een les. Het conflict dat in de beginsituatie ontstaat wordt dus in een mum van tijd opgelost. Het vloeiende verloop van de scènes en de spanningsopbouw zijn vaak zoek. Daar ligt een belangrijk leermoment voor Pauline. Ook de tekst is daarbij belangrijk. Het is volgens Anouk onmogelijk om het spel én de taal in één keer perfect te krijgen. Vaak is het handiger om de taal later aan te scherpen en bij te schaven: tekstuele schoonheid is van latere

zorg. Om tot de verbeelding van het publiek te spreken, moet een tekst beeldend zijn. Zo gaat een scène echt leven. Met al deze nuttige tips en adviezen op zak, heeft Pauline een prachtig theaterstuk geschreven. Het is nu aan regisseur Aike Vogelzang om het stuk tot leven te brengen op de planken. Het coachingstraject heeft Pauline in elk geval het inzicht verschaft waarnaar ze op zoek was.

Dan is het woord aan theatermaakster Hannah de Vries. Na haar afstuderen aan de Do-cent Theateropleiding in Leeuwarden en een half jaartje reizen, wordt Hannah voor het coachingstraject benaderd als zij nog maar net weer met beide voeten op Nederlandse bodem staat. Ze pakt dit aanbod met beide handen aan en besluit een onafgerond project van haar opleiding als vertrekpunt te nemen. Dit project is een documentaire van een zeer traditioneel gezin met een volwassen zoon die nog thuis woont. Ze zitten vast in een vertrouwde routine en dat levert fascinerende beelden op. De familie raakt een gevoelige snaar bij Hannah en ze is dan ook vastbesloten het documentairemateriaal om te zetten in een originele voorstelling. Het schrijfproces en de dramaturgie staan centraal in haar hoofdvraag: “Hoe kom je vanuit een combinatie van improvisatie en documentairemateriaal tot een goede voorstelling?” Bij het beantwoorden van deze vraag schakelt ze de hulp in van Frederieke Vermeulen en Peter de Graef. Frederieke is de vaste gastdramaturg van Theaterwerkplaats De Prins van Groningen, Peter De Graef is een Vlaams acteur, schrijver en theatermaker. Hij drukt Hannah op het hart vooral niet teveel na te denken maar gewoon te beginnen met schrijven. Teveel analyseren en overpeinzen blokkeert vaak je creativiteit en originaliteit. De coaches laten haar nadenken over de vraag: “Waarom raakt de familie je zo? In hoeverre gaat het verhaal van de vastgeroeste familie over jou? Is het herkenbaar of juist absurdistisch?” Met die vragen in haar achterhoofd komt Hannah al gauw tot de conclusie dat de familie symbool staat voor iets dat haar raakt: de veiligheid van het vasthouden aan gewoontes. Hannah gaat daarop met drie acteurs de vloer op, en is met de hulp van de spelers snel tot de kern gekomen van haar stuk. Met een onbevangen houding kruipt ze inmiddels regelmatig achter haar

Blick heeft als doel om haar lezers te informeren en inspireren over amateurkunst in Stad en provincie. We schrijven over theater, beeldende kunst, muziek, film, community art en alle denkbare artistieke dwarsverbanden. Blick is betrokken en kritisch en kijkt met een persoonlijke blik naar de amateurkunst in Groningen.

## **PER DIRECT ZIJN WE OP ZOEK NAAR AUTEURS EN FOTOGRAFEN** (vrijwillige functie)

Wil je (leren) schrijven voor een breed publiek? Ben je geïnteresseerd in (amateur)kunst en kun je je enthousiasme overbrengen op papier, maar durf je ook eerlijk en genuanceerd je mening te geven? Hou je van fotografie en zoek je een podium? Kom bij Blick!

Interesse? Stuur een korte motivatiebrief met CV en (als je hebt) een voorbeeld tekst of foto naar [info@blickmagazine.nl](mailto:info@blickmagazine.nl) t.a.v. Nynke Oele

pc om haar stuk te schrijven en de tekst meteen met de acteurs door te spreken en te spelen. Belangrijk is de vraag: wat wil ik vertellen? Hannah experimenteert daarbij met de aan- of afwezigheid van de interviewer in het documentaire materiaal, en met het vertelperspectief. Frederieke is er om haar in de verschillende fases van het schrijf- en regisseerproces te adviseren, inspireren en bij te sturen. In juni presenteert Hannah het eindresultaat.

Tot slot vertelt Annemiek Dijkstra over de ervaringen tijdens haar traject, bijgestaan door haar coach Linda Olthof. Annemiek maakt gangbare voorstellingen, maar koestert daarnaast een voorliefde voor eigenzinnige bewegingsvoorstellingen die ruw gemonteerd zijn. Ze maakt graag bewegingssequenties die ontstaan vanuit een specifieke inhoud. Na haar opleiding aan de Kleine Academie in Brussel heeft zij veel oog voor het fysieke aspect van een stuk en is ze geïnteresseerd in de manier waarop verschillende disciplines elkaar inspireren. Op dit vlak zet zij de coaching in. Annemiek stelt zichzelf de vraag “Hoe kan ik de losse onderdelen (chaos) die ontstaan zijn uit intuïtie onderbrengen in een dramatische, verhalende lijn?” Het is voor haar een uitdaging een lopend verhaal te construeren uit de bewegingssequenties en de spelers een echt karakter te laten uitbeelden. Voorheen kreeg Annemiek de opmerking dat haar acteurs geen echte personages uitbeeldden en er teveel dans in haar theatervoorstellingen zat verwerkt. De acteurs en actrices hanteerden tekst en dans apart van elkaar, maar stapten daarbij uit hun rol zodra de dans inzette. Daar is Annemiek aan gaan werken met Linda Olthof, bewegingsexpert en bewegingsdocent aan de Toneelschool in Arnhem.

In de voorstelling *Tussen de Rails*, het resultaat van haar samenwerking met een coach, vormen de schilderijen van Edward Hopper de voornaamste inspiratiebron. De schilderijen stralen een gevoel van eenzaamheid uit. De figuren in zijn werk lijken los te staan van hun omgeving en in een isolement te verkeren. De vijf actrices van *Tussen de Rails* (studenten van de Amateurtheaterschool en de Jeugdtheaterschool Groningen) hebben ieder een schilderij uit Hoppers werk gekozen en een verhaal verzonnen bij de vrouwelijke figuur. Deze verhalen vormen de leidraad van het stuk. Elke vrouw vertelt haar eigen verhaal, en mannen spelen in deze verhalen een sleutelrol. Met behulp van coach Linda Olthof heeft Annemiek de personages in haar nieuwste voorstelling duidelijker vormgegeven. Bovendien is het een echte bewegingsvoorstelling geworden, wat betekent dat de bewegingen minder netjes worden afgemaakt en de vrije expressie meer naar de voorgrond treedt, maar dit keer binnen een duidelijker omlijnd verhaal. Op zaterdag 24 april beleefde de voorstelling haar première, maar het stuk zal de komende maanden nog vaker te zien zijn, onder andere in het Prinsentheater.

Na een inspirerende middag met veel informatie over de drie coachingstrajecten kan ik concluderen dat het de drie theatermakers enorm veel nieuwe inzichten heeft opgeleverd en dat het inspirerend werkt voor makers en leerlingen. Het is dan ook een goede zaak dat Groningen de coachingstrajecten volgend jaar een vervolg zal geven.